

USTAV

KRALJEVINE SRBA, HRVATA I SLOVENACA

koji glasi:

Član 1.

Država Srba, Hrvata i Slovenaca je ustavna, parlamentarna i nasledna monarhija.

Službeni je naziv države: Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca.

Član 2.

Grb je Kraljevine Dvoglavi Beli Orao u poletu na crvenom štitu. Vrh obe glave Dvoglavoga Belog Orla stoji Kruna Kraljevine. Na prsima orla je štit, na kome su grbovi, srpski: beo krst na crvenom štitu sa po jednim ognjilom u svakom kraku; hrvatski: štit sa 25 polja crvenih i srebrnastih naizmenice; slovenački: na plavome štitu tri zlatne šestokrake zvezde. Ispod toga beli polumesec.

Državna je zastava plava, bela, crvena, u vodoravnom položaju prema uspravnom koplju.

Član 4.

Državljanstvo je u čitavoj Kraljevini jedno. Svi su građani pred zakonom jednaki. Svi uživaju jednaku zaštitu vlasti.

Ne priznaje se plemstvo ni titule, niti ikakva preimudstva po rođenju.

ODELJAK IV.

Državne vlasti

Član 45.

Sve državne vlasti vrše se po odredbama ovoga Ustava.

Član 46.

Zakonodavnu vlast vrše Kralj i Narodna Skupština zajednički.

Član 47.

Upravnu vlast vrši Kralj preko odgovornih ministara po naredbi ovoga Ustava.

Član 48.

Sudsku vlast vrše sudovi. Njihove presude i rešenja izriču se i izvršuju u ime Kralja na osnovu zakona.

ODELJAK V.

Kralj

Član 49.

Kralj potvrđuje i proglašuje zakone, postavlja državne činovnike i daje vojne činove po odredbama zakona.

Kralj je vrhovni zapovednik sve vojne sile. On daje ordene i druga odlikovanja.

Član 50.

Kralj ima pravo amnestije za političke i vojne krivice. Amnestijom se nište pravne posledice kažnjivog dela, ali se njome ne mogu vređati prava privatnih lica na naknadu štete. Amnestija se može dati pre početka krivičnog postupka, u toku postupka i posle izvršne presude. Amnestija je opšta ili pojedinačna.

Za amnestiju ministara potreban je prethodan pristanak Narodne Skupštine ali se ona ni u kom slučaju ne može dati ministrima pre izrečene presude.

Kralj ima pravo pomilovanja. On može dosušenu kaznu oprostiti, smanjiti ili ublažiti.

Pravo pomilovanja po delima kažnjivim samo po privatnoj tužbi uredide se zakonom o postupku sudskom u krivičnim delima.

Član 51.

Kralj predstavlja državu u svima njenim odnosima sa tuđim državama. On oglašuje rat i zaključuje mir.

Ako zemlja nije napadnuta, ili joj rat nije oglašen od koje druge države, za oglas rata potreban je prethodni pristanak Narodne Skupštine.

Ako zemlji bude oglašen rat ili ona bude napadnuta, ima se odma sazvati Narodna Skupština.

Član 52.

Kralj saziva Narodnu Skupštinu u redovan ili vanredan saziv.

On otvara i zaključuje sednice lično, prestonom besedom, ili, preko Ministarskog Saveta poslanicom ili ukazom.

I prestonu besedu, i poslanice, i ukaz premapotpisuju svi ministri.

Ukaz, kojim se zaključuju sednice jednoga saziva, sadržade uvek i naredbu za dan novoga saziva.

Kralj može u svako doba, po državnoj potrebi, pozvati Narodnu Skupštinu, koja je svoje sednice odgodila.

Kralj ima pravo da raspusti Narodnu Skupštinu, ali ukaz o raspuštanju mora sadržavati naredbu za nove izbore najdalje u roku od tri meseca, i naredbu za saziv Narodne Skupštine, najdalje za četiri

meseca od dana raspuštanja Skupštine. Ukaz o raspuštanju Narodne Skupštine premapotpisuju svi ministri.

Član 53.

Kralj ne može biti u isto vreme poglavar druge koje države bez pristanka Narodne Skupštine. Ako Kralj, protivno ovoj odredbi, ipak primi Krunu druge koje države, smatra se da je dao ostavku na presto Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Član 54.

Nijedan čin Kraljevske vlasti nema snage, niti se može izvršiti, ako ga nije premapotpisao nadležni Ministar. Za sve kraljeve čine, usmene ili pismene, premapotpisane ili nepremapotpisane, kao i za sve njegove postupke od političkog značaja, odgovara nadležni ministar.

Za čine Kraljeve kao vrhovnog zapovednika vojske, odgovara ministar Vojni i Mornarice.

Član 55.

Kralj i prestolonaslednik su punoletni kad navršše 18 godina.

Kraljeva je ličnost neprikosnoven. Kralju se ne može ništa u odgovornost staviti niti Kralj može biti tužen.

Ovo ne vredi za Kraljevo privatno imanje.

Član 56.

U Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca vlada Petar I Karađorđević. Kralja Petra nasleđuje Prestolonaslednik Aleksandar i Njegovo muško potomstvo iz zakonitog braka, po redu prvorođenja. Kad Kralj nema muškog potomstva, on de odrediti sebi naslednika iz pobočne linije, s pristankom Narodne Skupštine. Za ovo je rešenje potrebno polovina više jedan od celokupnog broja članova Narodne Skupštine.

Član 57.

Kraljevski Dom sastavljaju Kraljica supruga, živi pretci i potomci kraljevi u prvoj liniji, sa svojim suprugama, rođena brada i njihovi potomci sa svojim suprugama i sestre Kralja vladaoca. Odnosi i položaj članova u Kraljevskom Domu uredide se statutom koji se ima ozakoniti. Nijedan član Kraljevskog Doma ne može biti Ministar ni član Narodne Skupštine.

Član 58.

Kralj polaže pred Narodnom Skupštinom zakletvu koja glasi ovako: „Ja (ime), stupajudi na presto

Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, i primajudi Kraljevsku vlast, zaklinjem se svemogudim Bogom da du čuvati jedinstvo naroda, nezavisnost države i celinu državne oblasti, i da du Ustav nepovredan držati; da du po njemu i po zakonima vladati, i da du u svima svojim težnjama dobro naroda pred očima imati. Tako mi Gospod Bog pomogao. Amin!“

Član 59.

Kralj boravi stalno u zemlji. Ako se pokaže potreba, da Kralj ide iz zemlje na krade vreme, zastupa ga po pravu Naslednik Prestola. Ako Naslednik Prestola nije punoletan, ili ako je sprečen, Kralja de zastupati Ministarski Savet. Zastupništvo se vrši po uputstvima koja Kralj daje u granicama Ustava.

Ovo vredi i za slučaj Kraljeve bolesti, koja ne stvara trajnu nesposobnost.

Za vreme odsustva Kralja ili Naslednika Prestola, Ministarski Savet nema pravo raspuštanja Narodne

Skupštine.

Zastupništvo Ministarskog Saveta može trajati najduže šest meseci. Po isteku toga roka stupaju u važnost ustavni propisi o namesništvu.

Svi Ministri čine Ministarski Savet koji stoji neposredno pod Kraljem. Kralj imenuje predsednika i članove Ministarskog Saveta. Ministri se nalaze na čelu pojedinih grana državne uprave.

Ministar može biti i bez portfelja.

Pri ministarstvima mogu se, prema ukazanoj potrebi, ustanoviti državni podsekretarijati za jedan određeni deo poslova iz te grane državne uprave. Državni podsekretari, kad su uzeti iz parlamenta, ne gube svoj mandat.

Ministri imenuju niže državne činovnike po odredbama zakona.

Ministri polažu pre stupanja na dužnost zakletvu na Ustav i vernost Kralju.

Član 91.

Ministri su odgovorni Kralju i Narodnoj Skupštini.

Kralj i Narodna Skupština mogu optužiti ministre za povredu Ustava i zemaljskih zakona u činjenju u službenoj dužnosti. Za štete koje ministri učine nezakonitim vršenjem službe odgovara država.

Član 92.

Ministar može biti optužen kako za vreme trajanja svoje službe tako i za pet godina posle odstupanja.

Predlog da se ministar optuži mora se učiniti pismeno i mora sadržati tačke optuženja.

Kad ministra optuži Narodna Skupština, odluka o stavljanju ministra pod sud ima se doneti većinom

od dve trećine glasova prisutnih članova

Član 135.

Predlog zakona o podeli zemlje na oblasti i o uređenju oblasti (čl. 95. i 96.) kao i o prenosu dosadašnje pokrajinske nadležnosti na ministarstva i oblasne uprave (čl. 134.) vlada je dužna u roku od 4 meseca podneti Narodnoj Skupštini na rešenje. Ako Narodna Skupština ne bi ove zakone u roku od tri meseca rešila, imaju se isti doneti po propisima čl. 133. o izjednačenju zakonodavstva i uprave u zemlji; a u koliko ni po tom kradem postupku ne bi ovi zakoni bili doneseni u daljem roku, od dva meseca, imade se narediti Kraljevskom uredbom u roku od mesec dana podela zemlje zajedno sa razgraničenjem pokrajinske uprave u smislu čl. 95. i 96. Ustava. Ta se uredba može menjati samo zakonodavnim putem.

Ako se podela zemlje ne bi vršila ni po prvom ni po drugom stavu ovoga člana, nego po tredem, onda se imaju osnovati u Hrvatskoj i Sloveniji četiri oblasti.

Isto tako, ako se podela zemlje vrši uredbom, po ovom članu, Crna Gora iz 1913. godine sa kotarom Bokokotorskim a bez okruga plevajskog i bjelopoljskog važide kao oblast i vršide funkciju oblasti po ovome Ustavu.

Zakonom o razgraničenju oblasti, Bosna i Hercegovina de se razdeliti u oblasti u svojim sadašnjim granicama. Dok se to zakonom ne uredi, okruzi u Bosni i Hercegovini važe kao oblasti. Spajanje tih oblasti vrši se odlukom oblasnih skupština dotičnih oblasti donetom vedinom od 2/3 glasova u granicama određenim 3. stavom čl. 95. Ustava. Pojedine opštine ili srezovi mogu se iz svojih oblasti izlučiti i pripojiti drugoj oblasti u sadašnjim granicama Bosne i Hercegovine ili izvan njih, ako na to pristanu njihova samoupravna predstavništva odlukom od 3/5 glasova i tu odluku odobri Narodna Skupština.

Okruzi (županije, okružja) ostaju kao jedinice državne uprave dok se ne ukinu zakonom. Njihov krug rada regulisade zakon.

Likvidacija samouprave okruga provešde se u korist oblasti i srezova čim budu organizovane oblasti.